

Wat inventariseer ik? Hoe leg ik informatie vast over gevaarlijke stoffen?

Handreiking bij het inventariseren en vastleggen van de informatie over gevaarlijke stoffen in uw bedrijf waaraan werknemers kunnen worden blootgesteld.

Om welke stoffen gaat het?

U inventariseert alle gevaarlijke stoffen die in uw bedrijf voorkomen – of kunnen voorkomen – en waaraan uw werknemers kunnen worden blootgesteld. Het gaat dus om alle stoffen die uw bedrijf gebruikt, maakt of op voorraad heeft. Maar ook om stoffen die tijdens het werk ontstaan, zoals tussenproducten, verbrandingsproducten of eindproducten. Niet alleen de zuivere stoffen, maar ook de mengsels.

Welke informatie moet ik verzamelen?

Het doel is dat u een risicoinschatting en een blootstellingsbeoordeling maakt. Welke gezondheidsrisico's lopen uw werknemers als ze met gevaarlijke stoffen werken of in een omgeving werken waar gevaarlijke stoffen kunnen vrijkomen? Om deze risicoinschatting en blootstellingsbeoordeling te kunnen maken, verzamelt u informatie over de eigenschappen van de stoffen en de manier waarop uw medewerkers met de stof werken.

Om de blootstelling te kunnen beoordelen, moet u de volgende gegevens vastleggen:

Naam van de stof of het mengsel

- Chemische naam, handelsnaam, productnaam, CASnummer en/of EGnummer
- Bij een mengsel: de samenstelling; de namen en gewichtspercentages van de componenten

Gevaar of gevaren

- H-zinnen, sinds 1 juli 2015 verplicht in het VIB (veiligheidsinformatieblad) of SDS (Safety Data Sheet).

Grenswaarde(n)

- Type grenswaarde: een code, bijvoorbeeld 'TGG8h'.
- Maateenheid: bijvoorbeeld mg/m³ of ppm.
- Bij een mengsel: grenswaarden van de componenten.

Soort werk

- Bij welke werkzaamheden kunnen werknemers aan de stof worden blootgesteld?
- Om welke taken en handelingen gaat het precies?

Wijze van blootstelling

Geef aan hoe werknemers blootgesteld worden:

- via inademing (inhalatoir);
- via de huid (dermaal);
- via de mond (oraal).

Extra gegevens vastleggen over (categorie 1) CMR-stoffen

Kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische stoffen heten ook wel 'CMR-stoffen'. De afkorting is afgeleid van de wetenschappelijke benamingen voor deze stoffen.

- C staat voor carcinogeen: verwekt kanker;
- M staat voor mutageen: beschadigt het DNA en veroorzaakt erfelijke veranderingen;
- R staat voor reproductietoxisch: is slecht voor de vruchtbaarheid, het ongeboren kind en/of de borstvoeding.

Als uw werknemers werken met kankerverwekkende, mutagene en/of reprotoxische stoffen, moet u méér informatie verzamelen en vastleggen.

Voor de (categorie 1) CMR-stoffen (H340, H350, H360) legt u vast:

- de hoeveelheid CMR-stoffen die u per jaar vervaardigt, gebruikt of op voorraad heeft. *In liters, (kilo)grammen, etc.*
- een lijst van alle werknemers die (kunnen) worden blootgesteld aan kankerverwekkende, mutagene en/of reprotoxische stoffen.
- voor elke C-M- of R-stof: waarom u deze stof gebruikt en niet vervangt door een minder schadelijke stof.
- welke algemene, preventieve maatregelen u neemt om blootstelling te voorkomen.
- welke persoonlijke beschermingsmiddelen uw medewerkers gebruiken.

Voor de verdachte R-stoffen (H-zinnen 361, 361f, 361d, 362) legt u vast:

- de hoeveelheid R-stoffen die u per jaar vervaardigt, gebruikt of op voorraad heeft. *In liters, (kilo)grammen, etc.*
- het aantal werknemers dat kan worden blootgesteld aan de R-stoffen.
- de aard van de werkzaamheden met de stof.

Voor verdachte (categorie 2) CM-stoffen (H341, H351) hoeft u geen extra gegevens vast te leggen. Het is wel handig om de verdachte CM-stoffen in uw inventarisatie te markeren, zodat u ze makkelijk kunt terugvinden als dat nodig is.

En verder ...

Sommige gegevens hoeft u niet verplicht vast te leggen. Maar onderstaande gegevens heeft u wel nodig om een blootstellingsbeoordeling uit te voeren:

- Dampspanning: Geef de dampspanning van de stof aan in mbar of Pa (1 mbar = 100 Pa) bij 20°C, en eventueel bij de temperatuur waarbij de stof in uw bedrijf voorkomt.
- Vast / vloeibaar / gas: Noteer in welke vorm de stof kan voorkomen.
- Blootstellingstijd: Gedurende hoe lang worden uw werknemers tijdens het werk blootgesteld aan de stof?

- Duur taak: Hoe lang duurt de handeling of de taak waarbij een werknemer met de stof in aanraking kan komen?
- Frequentie: Hoe vaak (per dag, week, maand, kwartaal of jaar) worden de werkzaamheden (taken of handelingen) uitgevoerd waarbij blootstelling aan de stof kan plaatsvinden?

Hoe kom ik aan gegevens?

Veel informatie over de gevaarseigenschappen, grenswaarden en fysische eigenschappen van een stof vindt u in de VIB's die u van uw leverancier krijgt. Ook de samenstelling van een mengsel staat in het VIB. Zorg voor een goede registratie van uw VIB's en houd deze actueel.

Let op! Niet van alle stoffen is er een VIB of hebben een H-zin. Denk bijvoorbeeld aan stoffen die bij een proces ontstaan, zoals, DME, lasrook of houtstof. Of stoffen en mengsels die volgens CLP niet als gevaarlijk zijn ingedeeld. Vaak kan uw leverancier u toch een VIB sturen, als u daarom vraagt. In andere gevallen kunt u informatie zoeken via de REACH helpdesk, uw branchevereniging, uw arbodienst of in verschillende databases op internet.

Hoe moet ik informatie vastleggen?

Als een inspecteur van de Arbeidsinspectie bij u langskomt voor een controle, moet u de bovenstaande informatie kunnen laten zien. Er is geen bepaald format waarin u de gegevens moet presenteren. Het kan een Excellijst zijn, een database, een papieren lijst of een computerprogramma waarmee u de blootstelling heeft beoordeeld.

Hoe 'oud' mogen de gegevens zijn?

De informatie over de stoffen en de beschrijving van de werkwijze moeten actueel zijn. Dit betekent dat u verplicht bent regelmatig – bijvoorbeeld eenmaal per jaar – de gegevens te controleren en zo nodig aan te passen. Dit moet zeker gebeuren als u bijvoorbeeld nieuwe informatie van uw leverancier krijgt of als er veranderingen zijn in de werkzaamheden of het werkproces.

Wettelijke basis

De onderwerpen die in dit document aan de orde komen, zijn een nadere uitwerking van de voorschriften uit hoofdstuk 4 van het Arbeidsomstandighedenbesluit.